

NEOLOGISMES D'ARREL GRECOLLATINA
(teoria, praxi i autoavaluació)
2015
Pau Gilabert Barberà (GIDC ELECTRA)
pgilabert@ub.edu

NEOLOGISMES D'ARREL GRECOLLATINA (teoria, praxi i autoavaluació)

Definició de neologisme (Diccionari IEC): “Unitat lèxica nova, formalment o semànticament, creada en una llengua per les pròpies regles de formació de mots o manlevada a una altra llengua”.

Exemples:

A

. **Accidentògen –ògena** < *accidens, -ntis*, “que sobrevé, accident” < *accido*, “succeir, esdevenir” + l’arrel grega γεν < γένναω, “engendrar, generar” > **“que és susceptible d’augmentar el risc d’accident”**.

. **Anticorrosiu** < ἀντί, preposició grega, “contra” + *corrossus, a, um*, part. perf. de *corrodo*, “rosegar” > **“que combat la corrosió”**.

. **Automòbil** < αὐτός, ή, ό, “el mateix –ipse llatí-“ + *mobilis, e*, “lleuger, ràpid de moviments, mòbil” < *moveo*, “moure, bellugar” > **“que és capaç de produir la seva pròpia força motriu per a desplaçar-se”**.

B

. **Bipiramidal** > *bi* o *bis*, prefix llatí, indicant “dues vegades” + πυραμίδς, ιδος, ή, “piràmide” > **“que consisteix en dues piràmides unides per llurs bases o que presenta dues piràmides situades en les extremitats d’un prisma”**.

. **Biomedicina** < βίος, ου, ό, “vida” + *medicina, -ae*, “medicina, la professió mèdica” < *medico*, “guarir, remeiar” > **“ciència que basa l’estudi de la medicina en els principis de les ciències naturals”**.

. **Bisimetria** > *bi* o *bis*, prefix llatí, indicant “dues vegades” + συμμετρία, ίας, ή, “simetria” > **“doblement simètric, divisible en dues parts simètriques per cadascun dels dos plans axials perpendiculars entre ells”**.

C

- . **Ciberaddicte** < κυβερνητικός, ή, όν, “relatiu al pilot” < κυβερνάω, “dur el timó” + *addictus, a, um*, part. perf. de < *addico*, “mostrar-se favorable a” > “**fortament inclinat a tot allò relacionat amb la comunicació mitjançant el control o govern de les màquines**”.
- . **Contraideologia** < *contra*, prefix llatí, “contra” + εἰδέα, ας, ή, (ο ἰδέα, ας), “idea” + λόγος, ου, ό, “discurs, tractat” > “**qualsevol oposició a un sistema d’idees**”.
- . **Calorímetre** < *calor, -oris*, “calor, escalfor, energia” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “**instrument que mesura les quantitats de calor que intervenen en l’escalfament o en el refredament d’un cos o en qualsevol dels processos físics, per ex. els canvis d’estat, o químics, per ex. la combustió, en què aquest cos pren part**”.

D

- . **Democraticidi** < δῆμος, ου, ό, “poble” + κράτος, ους, τό, “força, poder” + *occido*, “occir, matar” > “**interrupció o supressió intencionada de la vida democràtica, del poder del poble**”.
- . **Demolingüista** < δῆμος, ου, ό, “poble” + *lingua, -ae*, “llengua, parla” > “**lingüista especialitzat en llengües o parles locals**”.
- . **Desencriptar** < *des*, prefix llatí “indicant supressió” + ἐν, “en” + κρύπτω, “ocultar, amagar” > “**desxifrar un llenguatge o missatge críptic**”.

E

- . **Ecocertificació** < οἶκος, ου, ό, “casa, medi” + *certificatus, a, um*, part. perf. *certificare*, “certificar, garantir” > “**garantia de compliment que tot allò que exigeix l’ecologia**” (ecologia: “part de la biologia que estudia les interaccions dels organismes entre ells i amb el medi on viuen”).

- . **Espermaticida** > σπέρμα, τος, τό, “esperma, llavor” + *occido*, “occir, matar” > “que destrueix els espermatozoides abans que puguin fecundar l’òvul”.
- . **Espiròmetre** > *spiritus*, -us, “aire” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “aparell per a mesurar el volum d’aire que pot expulsar una expiració màxima després d’una inspiració màxima”.

F

- . **Fibromiàlgia** < *fibra*, -ae, “arrel filiforme, fibra” + μῦς, μυός, ό, “múscul” + la pseudodesinència “àlgia” < ἀλγέω, “sentir dolor, tenir dolor” > “**síndrome crònica que es caracteritza per sentir dolor a la massa muscular**”.
- . **Flexografia** < *flexio* -onis, “flexió” < *flectere*, “flectir, fer blegar-se o corbar-se a poc a poc” + la pseudodesinència “grafia” < γράφω, “escriure, gravar” > “**tècnica tipogràfica per a imprimir damunt paper, plàstic o metall**”.
- . **Freqüencímetre** < *frequentia*, -ae, “assiduitat, freqüència” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “**aparell per a mesurar freqüències de magnituds elèctriques alternes**”.

G

- . **Glossopetra** > γλωσσα, ης, ή, “llengua” + *petra*, -ae, “pedra” > “**dent de peix fòssil que es prenia abans per una llengua de serp petrificada**”.
- . **Gravímetre** < *gravis*, e, “feixuc, pesat” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “**areòmetre per a determinar el pes específic dels sòlids. Aparell per a mesurar l’acceleració de la gravetat**”.
- . **Geolingüístic** > γῆ, γῆς, ή, “terra” + *lingua*, -ae, “llengua” > “**relatiu o pertanyent a la geolingüística. Mètode de recerca dialectal consistent a cartografiar les respostes a un qüestionari, per tal d’estudiar la distribució geogràfica de característiques fòniques, lèxiques o semàntiques d’un o més dominis lingüístics o d’una àrea dialectal**”.

H

- . **Homosexual** < ὁμός, ἤ, ὄν, “igual, semblant” + *sexus, -us*, “sexe” > *sexualis, e*, “sexual” > **“que sent atracció sexual envers els individus del mateix sexe”**.
- . **Hexadecimal** < ἕξ, “sis” + *decimus, a, um*, “desè” > **“dit del sistema de numeració de base 16”**.
- . **Hidroextracció** < ὕδωρ, ὕδατος, τό, “aigua” + *extraho*, “extreure, arrencar” > **“extracció mecànica, mitjançant un hidroextractor, d’una bona part de l’aigua que han absorbit els materials tèxtils”**.

I

- . **Infrapsíquic** < *infra*, prefix llatí que denota situació sota la part indicada pel radical + ψυχικός, ἤ, ὄν, “psíquic” < ψυχή, ἦς, ἤ, “ànima, ment” > **“d’un nivell psíquic baix”**.
- . **Inharmonia** < *in*, prefix llatí que denota “negació” + ἁρμονία, ἰας, ἤ, “harmonia” > *harmonia, -ae* > **“manca d’harmonia”**.
- . **Interplanetari** < *inter*, preposició llatina, “entre” + πλανήτης, ου, “errant, vagabund, planeta” > *planeta, -ae* > **“entre planetes; en la regió dels planetes”**.

L

- . **Lactòmetre** < *lac (lact, lacte)*, *-lactis*, “llet” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > (=lactodensímetre: **“aparell per a mesurar la densitat de la llet i, per tant, el seu valor nutritiu”**).
- . **Lepidiforme** < λεπίς, ἴδος, “escata, embolcall” + *forma, -ae*, “forma, aparença, aspecte” > **“que se segmenta en trossos en forma d’escama”**.
- . **Lineòmetre** < *línea (linia)*, *-ae*, “línia” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > **“regle graduat amb els diferents cossos de lletra d’impresió, emprat per a calcular la cabuda de les pàgines i l’extensió d’un llibre”**.

M

- . **Megaterrorisme** < μέγας, μεγάλη, μέγα, “gran” + *terror*, -oris, “por, terror” + terminació genèrica “isme” indicant doctrina, ideologia” > **“utilització a gran escala –lato sensu- de la violència en la lluita social i política”**.
- . **Metalingüístic** < μετά, “prefix que indica “situació més enllà” + *lingua*, -ae, “llengua” > **“relatiu o pertanyent al metallenguatge” (metallenguatge: “llenguatge artificial (més enllà de...) format per un repertori d’axiomes, postulats i regles, que serveix per a descriure altres llenguatges, artificials o naturals, anomenats llenguatge-objecte en relació amb el metallenguatge”)**.
- . **Multiètnic** < *multus*, a, um, “molt, nombrós, abundant” + ἔθνος, ου, τό, “ètnia, poble” > **“que abraça més d’una ètnia”**.

N

- . **Nasofaringe** < *nasus* (*nassum*), -i, “nas” + φάρυγξ, υγγος, ό, ή, “faringe” > **“regió posterior de les fosses nasals que connecta amb la faringe”**.
- . **Neoimperialisme** < νέος, α, ον, “nou” + *imperium*, -i, + la terminació genèrica “isme” indicant “moviment o doctrina” > **“nova o renovada propensió política a l’extensió del domini, a la preponderància d’una nació”**.
- . **Naturòpata =naturista** < *natura*, -ae, “natura” + πάθος, ους, τό, “patiment, afecció” > παθητός, ή, όν, “exposat o subjecte al patiment” < πάσχω, “patir, sofrir” > **“relatiu o pertanyent al naturisme (naturisme: doctrina que propugna el retorn a una manera de viure no modificada per la civilització, és a dir, alimentació natural, vida a l’aire lliure, nudisme, etc.)”**.

O

- . **Oleodinàmic** < *oleum*, -i, “oli” + δυναμικός, ή, όν, “poderós, potent” < δύναμις, εως, ή, “força, potència” > **“relatiu o pertanyent a l’oleodinàmica:**

tecnologia de la transmissió d'esforços a distància mitjançant circuits pels quals circula un líquid a baixa pressió".

. **Oligoelement** < ὀλίγος, η, ον, "poc, petit, escàs" + *elementum*, -i, "element, principi" > "element químic que es troba en els éssers vius en proporcions indiciaires però que li és indispensable per a les funcions vitals".

. **Ondòmetre** < *unda*, -ae, "ona, onada" + μέτρον, ον, τό, "metre, mesura" > "aparell per a mesurar longituds d'ona i freqüències d'ones radioelèctriques".

P

. **Partitocràtic** < *partitus*, a, um, part. de *partiri*, "partir" + κράτος, ος, τό, "poder" > "relatiu o pertanyent al poder d'un partit polític".

. **Polivalència** < πολύς, πολλή, πολύ, "molt, nombrós" + *valentia*, -ae, "força" < *valeo*, "ésser fort, tenir força, ésser bo, ésser eficaç" > "qualitat de polivalent" (polivalent: "que té diversos usos, valors o efectes").

. **Predemocràtic** < *pre*, prefix llatí indicant "anterioritat" + δῆμος, ος, ό, "poble" + κράτος, ος, τό, "poder" > "anterior a un règim democràtic".

R

. **Reflectògraf** < *reflecto*, doblegar, inclinar, corbar cap enrere" + γράφω, "escriure, gravar" > "aparell per a enregistrar la reflectància" (reflectància: "quocient entre la radiació reflectida per una superfície, un cos, etc., i la radiació que hi incideix").

. **Radioastronomia** < *radius*, -i, "raig" + αστρονομία, ίας, ή, "astronomia, ciència dels astres" > *astronomia*, -ae, > " branca de l'astronomia que estudia les ones radioelèctriques que arriben de l'espai exterior".

. **Refractòmetre** < *refractus*, a, um, part. perf. de *refringo*, "trençar, rompre, trençar un raig de llum per refracció" + μέτρον, ον, τό, "metre, mesura" > "aparell per a mesurar l'índex de refracció d'un medi material".

S

. **Salímetre** < *sal*, *-salis*, “sal” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “**aparell per a mesurar la quantitat de sal present en una solució**”.

. **Sedimentologia** < *sedimentum*, *-i*, “assentament, sedimentació” < *sedeo*, “seure, estar establert” + λόγος, ου, ό, “discurs, tractat” > “**estudi científic de la gènesi i de les característiques dels sediments actuals i antics, dels ambients sedimentaris i del desenvolupament de les conques, per tal d’establir els models sedimentaris**”.

. **Sexofilia** < *sexus*, *-us*, “sexe” + φιλέω, “estimar” > “**inclinació, predisposició, vers el sexe o a la sexualitat**”.

T

. **Termogravimetria** < θερμός, ή, όν, “calent” + *gravis*, *e*, “feixuc, pesat” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “**tècnica analítica consistent en l’estudi de l’evolució del pes d’una mostra d’una substància determinada amb la temperatura**”.

. **Teleassistència** < τηλε, prefix grec, “lluny” + *assisto*, “assistir, defensar” > “**ajut o socors prestat a distància per algun mitjà de telecomunicació**”.

U

. **Ultraatòmic** < *ultra*, prefix llatí que indica “més enllà, a l’altra banda, dellà” + ἄτομος, ου, “no tallat, indivisible” > ἀτομικός, ή, όν > “**dit de la partícula més petita que l’àtom**”.

. **Ultramicroscopi** < *ultra*, prefix llatí que indica “més enllà, a l’altra banda, dellà” μικρός, ά, όν, σκοπέω, “mirar, examinar” > “**microscopi per a fer visibles partícules molt petites, que no serien visibles amb el microscopi òptic ordinari, com a punts brillants sobre un fons negre, gràcies a un condensador que fa arribar la llum lateralment al portaobjectes**”.

V

. **Vacuòmetre** < *vacuus, a, um*, “buit” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “aparell per a mesurar la pressió d’un recinte quan és inferior a l’atmosfèrica que l’envolta”.

. **Vasectomia** < *vas, -sis*, “vas, recipient” + l’arrel grega τομή, “tallar” > ἐκτέμνω, “tallar, amputar” > “extirpació quirúrgica, total o parcial, del conducte excretor del testicle que es fa com a mètode d’esterilització de l’home”.

X

. **Xerocòpia** < ξηρός, ά, όν, “sec” + *copia, -ae*, “abundància, provisió” > “còpia obtinguda per xerografia” > “procediment de reproducció per mitjans fotoelèctrics que permet d’obtenir en sec i sense contacte còpies de textos, de plànols, de gràfics, etc.”).

NEOLOGISMES D'ARREL GRECOLLATINA (Exercici)

Explica la composició dels neologismes grecolatins següents:

A

- . Aconfessional <
- . Automedicar-se <
- . Antidepressiu <

B

- . Bicicleta <
- . Biocidi <
- . Bicromia <

C

- . Cosmovisió <
- . Centímetre <
- . Columbòfil <

D

- . Desfosforar <
- . Disfunció <
- . Densímetre <

E

- . Ecopacifisme >
- . Extrademocràtic <
- . Espectroscòpia <

F

- . Fitosanitari <
- . Fotoreproducció <
- . Ficoide <

G

- . Geopotencial <
- . Glucocorticoide <
- . Gonoducte <

H

- . Heterosexual <
- . Hiperemotivitat <
- . Hipocalòric <

I

- . Inorgànic <
- . Internauta <
- . Isolínia <

L

- . Linguograma <
- . Linotípia <
- . Liposucció <

M

- . Microbicida <
- . Microclima <

. Monoaural <

N

. Nasogàstric <

. Neocolonialisme <

. Numerologia <

O

. Oleografia <

. Ortonormal <

. Oscil·loscopi <

P

. Protollengua <

. Psicoestimulant <

. Pluviòmetre <

R

. Radiografia <

. Rectoscòpia <

. Reprografia <

S

. Sigil·lografia <

. Sobredosi <

. Socialdemocràcia <

T

. Telecomunicació <

. Trapeziforme <

U

. Umbròfil <

. Urbòfob <

V

. Velocímetre <

. Vexil·lologia <

Comprova ara si has comès errors amb el solucionari següent:

A

- . **Aconfessional** < α privativa + *confessio*, -onis, “confessió” < *confiteor*, “confessar” > **“que prescindeix de les confessions religioses; que n’és fora”**.
- . **Automedicar-se** < αὐτός, ή, ό, “el mateix, el propi –ipse llatí-“ + *medico*, “guarir, remeiar” > **“medicació d’un mateix”**.
- . **Antidepressiu** < ἀντί, preposició grega, “contra” + *depressus*, a, um, part perf. de *deprimo*, “empènyer cap avall, enfonsar” > **“que actua contra la depressió”**.

B

- . **Bicicleta** < *bi* o *bis*, prefix llatí, indicant “dues vegades” + κύκλος, ου, ό, “cercle” > **“vehicle lleuger de dues rodes, la del davant directora i la del darrere motora, unides per un quadre, que s’acciona amb pedals”**.
- . **Biocidi** < βίος, ου, ό, “vida” + *occido*, “occir, matar” > **“acció de matar o malmetre la vida”**.
- . **Bicromia** > *bi* o *bis*, prefix llatí, indicant “dues vegades” + χρώμα, ατος, τό, “color” > **“tècnica de gravat mecànic tramat en què s’utilitzen dos colors complementaris per a aconseguir una àmplia gamma cromàtica”**.

C

- . **Cosmovisió** < κόσμος, ου, ό, “món, univers” + *visio*, -onis, “visió” < *video*, “veure” > **“visió universal o global de l’existència”**.
- . **Centímetre** < *centum*, adjectiu llatí indeclinable, “cent” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > **“unitat de longitud equivalent a la centèsima part d’un metre”**.
- . **Columbòfil** < *columbus* (a), -i, “colom” + φιλέω, “estimar” > **“afecionat a la cria de coloms”**.

D

- . **Desfosforar** < *des*, prefix llatí, “indicant supressió” + φωσφόρος, ον, “lluent, resplendent, que porta llum” < φῶς, φωτός, τό, “llum + l’arrel grega φερ ο φορ > φέρω, “portar” > **“eliminar el fòsfor (del ferro colat o de l’acer) per millorar-ne les propietats mecàniques”**.
- . **Disfunció** < δυσ-, prefix grec, indicant “dificultat” + *functio*, -onis, “compliment, execució” > **“dificultat d’adaptació o d’acoblament en el si d’una estructura”**.
- . **Densímetre** < *densus*, a, um, “espès, dens, compacte” + μέτρον, ον, τό, “metre, mesura” > **“aparell per a determinar la densitat d’una substància”**.

E

- . **Ecopacifisme** > οἶκος, ον, ό, “casa, medi” + *pax*, -cis, “pau” + terminació genèrica “isme” indicant “moviment, doctrina” > **“moviment que cerca la pau en la casa global, en el món”**.
- . **Extrademocràtic** < *extra*, prefix llatí, “fora” + δῆμος, ον, ό, “poble” + κράτος, ουσ, τό, “força, poder” > **“aliè al sistema o funcionament democràtics”**.
- . **Espectroscòpia** < *spectrum*, -i, “espectre simulacre” + la pseudodesinència “scòpia” < σκοπέω, “mirar, examinar” > **“examen dels espectres d’una radiació electromagnètica. Disciplina que té per objecte l’anàlisi de les propietats físiques i químiques de la matèria mitjançant l’espectre de les radiacions”**.

F

- . **Fitosanitari** < φυτόν, οῦ, τό, “vegetal, arbre, planta” + *sanitas*, -atis, “salut, sanitat” > **“dit de la substància o del producte emprat amb la intenció de guarir una malura de les plantes”**.

. **Fotoreproducció** < φώς, φωτός, ό, "luz" + *re*, prefix llatí indicant "intensificació" + *produco*, "portar endavant, produir, fer néixer" > **"conjunt de tècniques i processos seguits en la confecció de fotolits"**.

. **Ficoide** < *ficus*, -i (-us), "figa" + εἶδος, ους, τό, "forma, figura" > **"semblant a una figa"**.

G

. **Geopotencial** < γῆ, γῆς, ἡ, "terra" + *potentia*, -ae, "capacitat, aptitud, força" > **"energia potencial gravitatòria de la unitat de massa en relació amb un nivell de referència determinat"**.

. **Glucocorticoide** < γλυκύς, εἶα, ύ, "dolç" + *cortex*, -corticis, "escorça, pell, pellofa" + εἶδος, ους, τό, "aspecte, forma" > **"qualsevol de les hormones esteroides produïdes per les càpsules suprarenals per influència de les corticotropines"**.

Gonoducte < l'arrel grega γεν, γον < γεννάω, "generar" + *duco*, "dur, conduir, guiar" > **"conduïda pel qual es desplacen les cèl·lules reproductores"**.

H

. **Heterosexual** < ἕτερος, α, ον, "l'altre" + *sexus*, -us, "sexe" > *sexualis*, e, "sexual" > **"que sent atracció sexual envers els individus de l'altre sexe"**.

. **Hiperemotivitat** < ὑπέρ, "sobre, per damunt de" + *emotus*, a, um < *emoueo*, "fer fora, regirar, remoure, trastornar" > **"sensibilitat superior a la normal, amb reaccions emotives exagerades als estímuls afectius"**.

. **Hipocalòric** < ὑπό, "sota, per sota" + *calor*, -oris, "calor, escalfor" > **"baix en calories"**.

I

- . **Inorgànic** < *in*, prefix llatí que denota “negació” + ὀργανικός, ή, όν, “orgànic, relatiu o pertanyent a un òrgan o a un sistema d’òrgans” < ὄργανον, ου, τό, “instrument, òrgan” > **“no orgànic; mancat d’organització”**.
- . **Internauta** < *inter*, preposició llatina, “entre” + ναύτης, ου, ό, “mariner” > *nauta*, -ae, > **“que navega per internet”**.
- . **Isolínia** < ἴσος, η, ον, “igual” + *línea* (*linia*), -ae, “línia” > **“qualsevol de les línies que uneixen en un mapa els punts on el valor d’un element determinat és el mateix”**.

L

- . **Linguograma** < *lingua*, -ae, “llengua” + γράμμα, ατος, τό, “signe escrit, lletra” > **“representació gràfica de les zones de la llengua que entren en contacte amb el paladar durant la pronunciació d’un so”**.
- . **Linotípia** < *línea* (*linia*), -ae, “línia” + τύπος, ου, ό, “cop, marca del cop, senyal” < τύπτω, “pegar, colpejar” > **“art de compondre amb linotip. Taller amb linotip”** (linotip: “màquina de composició tipogràfica que fon el metall en una sola peça que conté els caràcters d’una mateixa ratlla”).
- . **Liposucció** < λίπος, ους, τό, “greix” + *suctus*, a, um, part. perf. de *sugere*, “xuclar” > **“intervenció quirúrgica consistent a introduir sota la pell una cànula connectada a una bomba de buit i aspirar el greix subcutani”**.

M

- . **Microbicida** < μικρός, ά, όν, “petit” + βίος, ου, ό, “vida” + *occido*, “matar, occir” > **“que destrueix els microbis o bacteris”**.
- . **Microclima** < μικρός, ά, όν, “petit” + *clima*, -atis, “clima” > **“conjunt de condicions climàtiques d’un espai homogeni, reduït i aïllat del seu medi**

envoltant, definides o bé per factors naturals o bé per la combinació d'aquests amb el resultat de la intervenció de l'home en aquest espai".

. **Monoaural** < μόνος, η, ον, "sol, únic" + *auris*, -is, "orella" > "dit de l'audició que té lloc mitjançant una sola orella".

N

. **Nasogàstric** < *nasus* (*nassum*), -i, "nas" + γαστήρ, στρός, ή, "estómac" > "relatiu o pertanyent al nas i a l'estómac".

. **Neocolonialisme** < νέος, α, ον,, "nou" + *colonia*, -ae, "colònia" + la terminació genèrica "isme" indicant "moviment o doctrina" > "pràctica imperialista dels països industrialitzats sobre les antigues colònies i sobre els països subdesenvolupats en general".

. **Numerologia** < *numerus*, -i, "nombre, quantitat" + λόγος, ου, ό, "discurs, tractat" > "pseudociència que tracta d'explicar misteris i d'efectuar prediccions del futur mitjançant símbols i propietats numèriques".

O

. **Oleografia** < *oleum*, -i, "oli" + μέτρον, ου, τό, "metre, mesura" + la pseudodesinència "grafia" < γράφω, "escriure, gravar, pintar" > "cromolitografia que imita la pintura a l'oli".

. **Ortonormal** < ὀρθός, ή, όν, "recte" + *normalis*, e, "que s'ajusta a la norma" < *norma*, -ae, "norma" > "dit d'un subconjunt de vectors que són ortogonals dos a dos i que la norma de cada un d'ells és la unitat".

. **Oscil·loscopi** < *oscillatio*, -onis, "gronxament, oscil·lació" + σκοπέω, "observar, examinar" > "aparell per a observar i enregistrar, generalment sobre la pantalla d'un tub de raigs catòdics, fenòmens físics variables amb el temps que poden ser transformats en una magnitud elèctrica variable".

P

. **Protollengua** < πρῶτος, η, ον, “el primer, el principal” + *lingua*, -ae, “llengua” > “estat primitiu d’una llengua parlada en un àrea i en una època determinades i que ha donat lloc a diverses llengües o varietats dialectals”.

. **Psicoestimulant** < ψυχή, ῆς, ῆ, “ànima, ment” > ψυχικός, ῆ, όν, “psíquic” + *stimulans*, -antis, “estimulant” < *stimulo*, “agullonar, esperonar, estimular” > “dit de la substància que excita l’activitat de les funcions mentals”.

. **Pluviòmetre** < *pluuia*, -ae, “pluja” > *pluuus*, a, um “de pluja” + μέτρον, ου, τό, “metre, mesura” > “aparell per a mesurar la quantitat de pluja que cau en un lloc en un temps donat”.

R

. **Radiografia** < *radius*, -i, “raig” + γράφω, “escriure, gravar” > “tècnica consistent a sotmetre un cos que es vol examinar a l’acció de raigs X (o a qualsevol radiació altra que la llum), a fi d’obtenir-ne una imatge sobre una superfície sensible, com ara una placa fotogràfica”.

. **Rectoscòpia** < *rectus*, a, um, “dret, recte” + σκοπέω, “observar, examinar” > “exploració per endoscòpia del recte, per mitjà del rectoscopi”.

. **Reprografia** < *re*, prefix llatí que indica “duplicació o repetició” + *produco*, “produir, fer néixer” + γράφω, “escriure, gravar” > “conjunt de procediments, com la fotografia, el microfilm, la fotocòpia, etc., per a la reproducció d’originals, amb l’exclusió expressa de les tècniques d’impressió”.

S

. **Sigil·lografia** < *sigillum*, -i, “segell” + γράφω, “escriure, gravar” > “estudi dels segells”.

. **Sobredosi** < *super*, preposició llatina, “sobre, per damunt de” + *δόσις*, εως, ή, “do, acció de donar, dosi” < l’arrel *δο* > *δίδωμι*, “donar” > **“dosi excessiva d’un medicament, d’una droga, etc”**.

. **Socialdemocràcia** < *socialis*, e, “social” + *δήμος*, ου, ό, “poble” + *κράτος*, ους, τό, “poder” > **“tendència dins el moviment socialista internacional caracteritzada per la renúncia a les teories marxistes i per una pràctica política de tipus moderat i reformista”**.

T

. **Telecomunicació** < *τῆλε*, prefix grec, “lluny” + *communico*, “comunicar, fer saber” > **“transmissió, emissió o recepció d’informacions de qualsevol natura per sistemes electromagnètics”**.

. **Trapeziforme** < *trapezium*, -i, “trapezi” < *τράπεζα*, ας, ή, “taula” + *forma*, -ae, “aparença, aspecte, forma” > **“de figura de trapezi”**.

U

. **Umbròfil** < *umbra*, -ae, “ombra” + *φιλέω*, “estimar” > **“dit de la planta que requereix l’ombra per al seu desenvolupament normal”**.

. **Urbòfob** < *urbs*, -urbis, “ciutat” + *φοβέω*, “témer” > **“dit de la persona que defuig la ciutat”**.

V

. **Velocímetre** < *velox*, -ocis, “veloc, ràpid” + *μέτρον*, ου, τό, “metre, mesura” > **“aparell per a indicar la velocitat a què circula un vehicle”**.

. **Vexil·lologia** < *vexillum*, -i, “estendard, ensenya” + *λόγος*, ου, discurs, tractat > **“disciplina que estudia les banderes”**.

Bibliografia

- . Bruguera i Talleda, J. (1996, rpr. 2006). *Diccionari Etimològic*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- . Capellà, M. (1998). *Arrels clàssiques del lèxic científic, tècnic i humanístic*. Barcelona: Teide.
- . Coromines, J. (1981). *Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes. Caixa de Pensions La Caixa.
- . Coromines, J. (1954). *Diccionario Crítico Etimológico*. Madrid: Gredos.
- . Institut d'Estudis Catalans (IEC) (1995). *Diccionari de la Llengua Catalana*. Barcelona, Palma, València: Editorial Moll; Enciclopèdia Catalana; Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- . Martí, M. A. (1998). *Diccionario de neologismos de la lengua española*. Barcelona: Larousse Editorial.
- . Mateos Muñoz, A. (1949, 18ed.: 1988). *Etimologías Griegas del Español*. México. Editorial Esfinge.
- . Mateos Muñoz, A. (1945, 14ed.:1974). *Etimologías Latinas del Español*. México. Editorial Esfinge.
- . Mateos Muñoz, A. (1968, 13ed.: 1977). *Etimologías Grecolatinas del Español*. México. Editorial Esfinge.
- . Navas, M. & Castells, R. (1997). *Diccionari de neologismes*. Barcelona: Edicions 62.

.....
<http://recursos.cnice.mec.es/latingriego/Palladium/cclasica/esc432ca6.php#>
<https://201213latin4.wikispaces.com/NEOLOGISMOS+DE+ORIGEN+GRECOLATINO>